

The typographic design of magazine cover (Gulan magazine) as example

Asst. Prof. Dr. Dler Ahmed Hama

Media Techniques Department – Erbil Technical Administrative College – Erbil Polytechnic University, 44001 Erbil-Kurdistan – Iraq.

Asst. Lect. Ibrahim Salih Ismael

Media Techniques Department – Erbil Technical Administrative College – Erbil Polytechnic University, 44001 Erbil-Kurdistan – Iraq.

Follow this and additional works at: <https://journals.epu.edu.iq/index.php/Mitanni>

How to Cite This Article

hama, D.A. & Ismail, I.S., 2025. The typographic design of magazine cover (Gulan magazine) as example: YouTube channel as a case study. *Mitanni Journal*, 6(1), Article 01.

DOI: [10.25156/ptjhss.v6n1y2025.pp31-41](https://doi.org/10.25156/ptjhss.v6n1y2025.pp31-41)

This Original Article is brought to you for free and open access by Mitanni Journal. It has been accepted for inclusion in *Mitanni Journal* by an authorized editor of *Mitanni Journal*. For more information, please contact mitanni.j@epu.edu.iq

ORIGINAL ARTICLE

The typographic design of magazine cover (Gulan magazine) as example

Asst. Prof. Dr. Dler Ahmed Hama¹ , Asst. Lect. Ibrahim Salih Ismael²

¹ Media Techniques Department – Erbil Technical Administrative College – Erbil Polytechnic University, 44001 Erbil- Kurdistan – Iraq.

² Media Techniques Department – Erbil Technical Administrative College – Erbil Polytechnic University, 44001 Erbil- Kurdistan – Iraq.

Abstract

Magazines are a prominent and distinctive tool of print media and the cover is considered the basic identity of the magazine and the source of expressing the content and attracting readers, so the magazine cover has always attracted the attention of the editorial board and designers.

In this study, the researchers, relying on the descriptive analytical approach, tried to focus on the cover page design methods of (Gulan) magazine, a weekly magazine published in the Kurdistan Region for about (31) years. This study aims to identify the methods and approaches followed by the magazine in designing the cover in the magazine's issues between the years (2008-2020) as specific border of the research.

After a detailed analysis of the cover of Golan magazine during the selected time limit of the magazine's publication years «the researchers concluded that in general «the design of the typography elements of the cover of Gulan magazine made it appear more like a "thematic and newsworthy style." The design of the magazine's name has remained the same in terms of font and size «but it has been replaced in terms of color and background, between white and red. In addition, the main cover photo was taken up in the magazine cover and the designer treated color in the overall cover design.

Keywords: Style, design, magazine cover, Gulan magazine.

Received 14 October 2025; accepted 9 October 2025.

Available online 23 December 2025

* Corresponding author.

E-mail address: ibrahim.salih@epu.edu.iq.

10.25156/ptjhss.v6n1y2025.pp31-41

2707-7799/© 2025, Erbil Polytechnic University. This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 Licence (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

The typographic design of magazine cover (Gulan magazine) as example

AI usage declaration

The authors declares that the content of this work were not generated using AI.

Author contribution

The authors have contributed solely to all aspects of this research work.

Ethics information

Ethics approval was not required for this research.

Data availability statement

The data supporting this study's findings are available from the corresponding author upon reasonable request.

Funding information

No specific funding was received for conducting this research.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

Acknowledgements

The authors gratefully thanking the (Gulan magazine) for using the archived issues to Analyzing in the study. Declaration of the Study's Origin

Original article?

The study is an origin article from the authors to analyze the typographic design of Gulan Magazine cover.

دیزاینی تایپوگرافیای بەرگی گۆفار (گۆفاری گولان) بە نموونە

پوختەى توێژینەوه

گۆفار، ئامرازێکی دیار و خاوەن تایبەتمەندی میدیای جەماوەری خۆتێراوە و بەرگی گۆفاریش ناسنامەى سەرەکی گۆفاره و سەرچاوەی دەربری ناوەرۆک و سەرنج راکیشانی خۆتێرانە، وە لەبەر ئەوەش کە گۆفار سیما و خاسییەتی خۆی هەیە، چ لە رووی قەبارە و دیزاین و رەنگ و هەتا شتیوازی بە کارهێنان و خۆتێندنەوهش، بۆیە بەرگی گۆفار هەردەم جینگەى سەرنج و بایەخی دەستەى نووسەران و رۆژنامەوانی گۆفار و دیزاینەران بوو.

توێژەران لەم توێژینەوهدا و بە پشت بەستن بە رێبازی وەسفیی شیکاری، هەولێ ئەو دەدەن کە تیشک بخەنە سەر دیزاینی تایپوگرافیای بەرگی یە کەمی گۆفاری (گولان)، کە گۆفاریکی هەفتانەى گشتی هەرێمی کوردستانە و نزیکەى (31) ساڵە بڵاوە کرێتەوه. ئامانجی ئەم توێژینەوهش دیاری کردنی ئەو رێوشوونە دیزاینیانە یە کە گۆفاره کە لە ژمارەکانی نیوان سالانی (2008-2020) وەک سنووری دیاریکراو بوو توێژینەوه، لە دیزاینی بەرگدا بە کاری هیناوه لە رووی مامەلە کردنی لە گەل وێنەکان و ناوێشانەکان و رەنگدا.

توێژەران دواى شیکردنەوهیەکی وورد بوو بەرگی گۆفاری گولان لە ماوەی سنوری کاتی هەڵبژێردراوی سالانی دەرچوونی گۆفاره کەدا گەیشتنە ئەم دەرئەنجامەى: کە بە گشتی دیزاینی رەگەزە تایپوگرافیەکانی بەرگی گۆفاری گولان وای کردوو کە زیاتر بە (شیتیوازی بابەتی و هەوالی و رەزمی) دەرکەوت. هەر وەها دیزاینی ناوی گۆفاره کە لە رووی فۆنت و سایزەوه نە گۆر بوو، بەلام لە رووی رەنگ و باکگراوندەوه، رەنگی سێ و سوور، جینگۆرکی پیکراوه. جگە لەوەش وێنە پانتاییەکی سەرەکی لە بەرگی گۆفاره کەدا گرتوو و دیزاینەریش مامەلەیهکی ئاسایی لە گەل رەنگدا لە دیزاینی گشتی بەرگدا کردوو.

وشە کلێبەکان: شتیواز، دیزاین، بەرگی گۆفار، گۆفاری گولان.

پێشەکی توێژینەوه:

گۆفار وەک یەکیک لە ئامرازەکانی راگەباندنی جەماوەری، رۆلێکی سەرەکی و گرنگ دەبینی لە گەباندنی بەیام و هەوال و شیکاری و ئاراستەى کردنی رای گشتی و دروست کردنی ئاراستە سیاسی و رۆشنیری و کۆمەلایەتی و ئابوری لە کۆمەلگەدا، بەتایبەتیش بۆ چینیکی تاییبەت لە خۆتێران، کە یان خۆتێنەری گشتی بابەتی هەمەرەنگن و یانیش چینیکی تاییبەتمەندن لە نیو کۆمەلگەدا، کە بیر و پەسپۆری هاوبەش یان چینیکی هاوبەش کۆیان دەکاتەوه.

گۆفاریش زیاتر جیاوازتر لە رۆژنامە، هەندى خاسییەت و تاییبەتمەندی هەیه کە پێی ناسراوه وەک، قەبارەى جیاواز و رەنگ و دیزاین و جۆری کاغەز و شتیوازی خۆتێندنەوه و هەلگرتن و مانەوه و چاپی گرانتر و بەرچاوتر. هەر بۆیەش دەزگای رۆژنامەوانی و چاپی دیار و خاوەن توانا، ئەرکی دەرکردن و بڵاوکردنەوهی لە ئەستۆ دەگرن.

یەکیک لە بەشە هەرە دیارەکانی نیو گۆفار، بەرگە بەتاییبەتی (بەرگی یە کەم یان بەرگی پێشەوه) کە یە کەم شتە لە گۆفارد بەرچاوی خۆتێراندا دەکەوێت، هەر بۆیەش گرنگییەکی زۆری لەلایەن سەرنووسەر و بەرئێوەیەری نووسین و دیزاینەران و هەتا خۆتێرانیش پێدەدرێت، چونکە دەکرێ وەک ناسنامە یان روخساری سەرەکی گۆفاره کە و ئامرازى سەرەکی راکیشانی سەرنجى خۆتێران ناوزەدی بکەین. بەرگی گۆفار دەکرێ وەک سەردیپى تەواوی گۆفاره کە سەیر بکری و پیناسەى زۆریەى بابەت و هەوال و شیکارەکانی ناو گۆفاره کە وەک ناوێشان بختە روو و وا لە خۆتێنەر بکات کە یان گۆفاره کە بکری و یانیش بە دواى ووردە کاری ناوێشانەکان لە نیو لاپەرەکاندا بکەوێ، بە پێچەوانەش رەنگە هەر بەلای گۆفاره کەدا نەچێ.

بەرگی یە کەمی گۆفاری (گولان) کە یەکیکە لە دیارترین ئەو گۆفارانەى لە هەرێمی کوردستاندا لە سى و یەک سالی رابردوودا و بەدیاریکراوی لە (1994/4/22) دا و لە سەرەتاشدا وەک هەفتەنامە دەرچوو و دواتر کراوه بە گۆفار، بابەتی سەرەکی ئەم توێژینەوهیە دەبیت. لەم توێژینەوهیەدا، توێژەران هەول دەدەن تیشکێک بخەنە سەر ووردە کاری دیزاینی بەرگی یە کەمی گۆفاره کە لە چەند کاتیکی جیاوازدا بە مەبەستی زانیی ئەو رێوشوونانەى کە گۆفاره کە لە ماوەی دەرچوونی لە کاتە جیاوازەکاندا لە دیزاینی بەرگدا، پێشەتی پێبەستوو.

بەشى یە کەم

چوارچێوەى میتۆدی توێژینەوه کە

یە کەم:

گرنگی توێژینەوه کە: گرنگی ئەم توێژینەوهیە لەوەدایە بەوردی تیشک دەخاتە سەر دیزاینی بەرگی گۆفار و هەموو ئەو رێوشوونانەى کە پێویستە لە دیزاینی رەگەزە تایپوگرافیەکانی بەرگدا رەچاو بکری و لەم توێژینەوهیەدا هەولدارە بخرینە روو.

دووم:

ئامانچى تويۇنەۋەكە: ئامانچ لەم تويۇنەۋەكە:

- زانىنى شىۋازەكانى دىزىنى بەرگى گۇڧار.

- زانىنى چۇنەۋەكە مامەلە كىردى دىزىنى لەگەل رەگەزەكانى تايپۇگرافىا لەسەر بەرگى گۇڧار.

- گۇڧارى گۇلان لەرووى دىزىنى بەرگەۋە چۇن مامەلەى لەگەل دىزىنى بەرگ و رەگەزە تايپۇگرافىە كان و پىكھاتە جىگىرەكانى بەرگدا كىردوۋە.

سېيەم:

كىشەى تويۇنەۋەكە: كىشەى تويۇنەۋەكە خۇى لەگەران بە دواى وەلامى ئەم پىسپارانەدا دەبىنەتەۋە:

رېئوشونەكانى دىزىنى بەرگى گۇڧارى گۇلان چۇنە؟ گۇڧارى گۇلان تاجەند تويۇنەۋەكە شىۋازەكانى دىزىنى بەرگ جىبەجى بىكات؟ وئىنە

ناونىشانەكان لەسەر بەرگ لەشۇئى گونجاي خۇيان بەكار ھاتوون؟ كام شىۋازى دىزىنى زۇرتىر بەكار ھىناۋە؟ رەنگ لەشۇئى خۇيدا بەكار

ھاتوۋە؟

چوارەم:

رېيازى تويۇنەۋەكە: ئەم تويۇنەۋەكە بە پىي رېيازى وەسفى شىكارى ئەنجام دراۋە

پىنجەم:

كۆمەلگەى تويۇنەۋەكە: كۆمەلگەى تويۇنەۋەكە مان گۇڧارى گۇلانە لەماۋەى 12 ساندا واتە لە نىوان سالانى (2008 - 2020).

شەشەم:

سامپلى تويۇنەۋەكە: سامپلى تويۇنەۋەكە بىرئىتە لە (90) ژمارى گۇڧارى گۇلان كە بە شىۋەكە كى ھەرەمەكى رىكخراۋ لەكۆى (387) ژمارە

دىارى كراۋە و تويۇنەۋەكە كى لەسەر ئەنجام دراۋە.

بەشى دووم:

يەكەم: ئەركەكانى بەرگى گۇڧار

يەكەم لاپەرەى گۇڧار كە خوينەر چاۋى دەكەۋىتە سەرى بەرگەكەبەتى ، ھەر بۇيە ھەموو ئەو دەرگاۋ لاپەنانەى كە گۇڧار دەردەكەن بايەختىكى تايبەتى بە بەرگى گۇڧارەكەيان دەدەن و ھەۋل دەدەن دىزىنىكى سەرنج راکىشى بۇ بىكەن، ئەمەش لەبەر ئەۋەى بەرگ رۇلىكى گىرنگى لەسەرنج راکىشى خوينەردا ھەيە و رەنگدانەۋەى ناسنامەى گۇڧارەكەيە و ئاۋىنەيەكى سەرجەم لاپەرەكانى تىرەتى چ بەۋەى گۇڧارەكە گىشى بىت يان تايبەتمەنەم بىت(محمود، 2008، p. 304).

ئەم بايەخدانە بە دىزىنى بەرگ لەپىناۋ بەدەستەپىنانى چەند ئەركىكە كە بىت و بۇمان جىبەجى بىكات ئەۋا دەتوانىت كار لە خوينەر بىكات و رايكىشىت بۇ خوينەندەۋەى بابەتەكانى سەر بەرگ و بابەتەكانى تىرە ناۋەۋە، كە ئەمانەن:

1- بەرپسە لە كەسايەتى گۇڧار ھەموو لاپەرەكانى گۇڧارەكە؛ مەبەست ئەۋەيە ھەرگۇڧارىك لە چۇنەۋەكى بىلاۋكردنەۋەى وئىنە وچۇرى وئىنەكان ھەلپۇردى فۇنى جياۋاز بۇ ناۋى گۇڧار و ناونىشانەكانى سەر بەرگ تايبەتمەنى خۇى ھەيە و جىاى دەكاتەۋە لە گۇڧارىكى تر، بەمەش كەسايەتەكى جياۋاز بۇخۇى دروست دەكات و لەناۋ گۇڧارەكانى تىرە پى دەناسرئەتەۋە.

2- ھەندىك سىماى ھەمىشەپى دەچەسپىنىت كە لە گۇڧارى تىرەجىاى دەكاتەۋە؛ بۇ نمونە ھەرگۇڧارىك فۇنتىك ھەلدەبۇرئىت بۇ نووسىنى ناۋەكەى، نەك ھەرئەۋەش بەلكو سايىكى دىبارىكراۋىشى بۇ دادەنئىت، ئەمەش ۋەك سىمايەكى ھەمىشەپى دەبىت و لە ژمارەيەكەۋە بۇ ژمارەيەكى تر ناگۇرئىت.

3- سەرنج راکىشىيەك لاي خوينەر دروست دەكات؛ ئەمەش لەرپى رەنگ و كوالىتى وئىنەكان و بەھىزى ناونىشانەكانەۋە دەبىت.

4- رورۇاندنى خوينەر بەتايبەتى بۇ وئىنەۋە رەنگ و ناونىشانەكان؛ لەھەريەك لەۋ وئىنەيەكى كەلەسەر بەرگ دادەنئىت يان ئەۋە رەنگەكى كەبەكاردىت پەيامىك بەخوينەر دەگەيەنئىت كەدوچار كىشى دەكات بۇ ئەۋەى بابەتەكە لەناۋ لاپەرەكانى گۇڧارەكەدا بخونئىتەۋە، دارىشتى ناونىشان و فۇنتەكەى و ئەۋە رەنگەى بۇى ھەلدەبۇرئىت، كارىگەرىيان لەسەر سەرنج راکىشى خوينەردا ھەيە(موسى،

(p. 122, 2004)

دووم:

پىكھاتەى تايپۇگرافىاى بەرگى گۇڧار

لەسەر بەرگى گۇڧار دوو جۇر پىكھاتە دەبىنەن ھەندىكىان جىگىرن و لە ژمارىەكەۋە بۇ ژمارەيەكى تر بەردەۋام دووبارە دەبنەۋە و گۇراناىان بەسەردا نايەت مەگەر دواى چەند سالىك لەدەرچوونى كەئەمانە دەتوانىن بەپىكھاتە جىگىرەكان ناۋيان بەرپىن كە (ناۋ ، دروشم ، زانىارەكانى دەربارەى گۇڧارەكە)(موسى، 2004، p. 132) ھەندىك پىكھاتەى تىرىش كە خۇيان لەرەگەزە تايپۇگرافىەكاندا دەبىنەۋە ۋەك(وئىنە ، رەنگ ، ناونىشانەكان) كە ئەمانە لە ژمارەيەكەۋە بۇ يەككىكى تر دەشئىت جياۋاز بن.

سەبارەت بە ناۋى گۇڧار واپاشترە كە ناۋىكى كورت بىت رەچاۋى ئەۋە بىكرىت ئەۋە فۇنتەكى كە بۇى دىبارى دەكرىت لەرووى شىۋە و قەبارەكە لەھەموو ژمارەكاندا جىگىرىت، بەلام دەكرىت شونئەكەى بەگۇرەى بابەتەكانى جۇلەى پى بىكرىت(لەسەرۋە يان

لاى راست يان لاي چەپ) ھەرۈھە بەگۈپرەى باگراۋىندە كەى دە كرېت رەنگە كەى بگۈردرېت. گرنگە ھەر گۇفارىك دروشمىكى خۇى ھەبېت بە وشە بېت يان وىنە يان بەھەردووكيان، گرنگ ئەوھىە دروشمە كە مانادار و زۇرجارىش لە گەل ناوى گۇفاره كەدا يەك دە گرېتەو بەتايبەتى كاتىك دروشمە كە وىنەبى بېت. لەسەر بەرگى ھەر گۇفارىك لە بۇكسىكىدا زانىارىپكى دەربارەى گۇفاره كە دەبىنەن وەك ئەوھى ئەم گۇفاره چ جۇرە گۇفارىكە؟ چۈنەبى دەرچوونى ژمارە و رېكەوتى ئەو رۇژەى كە تىايدا دەرچوۈە. جائەمە بەبېى گۇفاره كان دەگۈردرېت ھەندىك لە بۇكسىكىدا لە ژىر ناوى گۇفاره كە داى دەنېن، ھەندىك بەشېوھىە كى ستوونى لەلاتەنىشى سەرەوھە داى دەنېن.

سىيەم: دىزايىنى بەرگى گۇفار و شىۋازە كانى

راستە دىزايىنى گۇفار وەك پاكىچىك دە كەوتتە بەرچاوى خوينەر كەمەبەست لى (زمانىكى بىنراۋە خوينەرە كانى بۇ بابەتە كانى سەر بەرگ بانگ دەكات و بەشېۋازىكى وا بىرۈكە كان دىزايىن دەكات كە كار لە خوينەر بكات (الصويى، 1998, p. 239)) ، بەلام بەرگ بەبېى ئەوھى وەك لاپەرەى يەكەمى رۇژنامە وايە و ھەمان ئەركمان بۇ جىبەجى دەكات لە رووى دىزايىنەو لە لاپەرە كانى ناوھە جىاوازترە. بەرگى گۇفار يەكەم و گرنگترىن لاپەرە كانى گۇفاره چونكە ئەمە روخسارە كەبەتى كە يەكەم جار خوينەر چاوى دەكەوتتە سەرى و (ناسنامە بىنراۋە كەبى تەماشكاردىنى يەكەمە لەلايەن خوينەرەوھ) (النخيلي & محمد، 2017, p. 151) ھەرۈھە دەتوانىن بلىن بەرگى گۇفار ناوئىشانىكى گەورەى گۇفارىشە و دەروازەبە كە بۇ چۈنەناوھى خوينەر بۇ لاپەرە كانى ناوھە. ئەمە وا لە دىزايىنەر دەكات كە (بابەخىكى زۇر بە بەرگى پىشەوھە بدات بەجۇرىك وەك تابلۇبە كى ھونەرى بېشانى خوينەرى بدات و سەرنجى راكىشىت و پەيوھەندىە كى بەتېنى لە گەل لاپەرە كانى ناوھە ھەبېت) (شفيق، 2010, p. 151).

بۇيە ھەمىشە دەبىنەن لە دىزايىنى بەرگى گۇفاردە پەچاوى ئەوھ دە كرېت كە بەشېۋەى كى گشتگىر پىكھاتە جىگىرە كانى لە (ناو ، دروشم ، قەبارە) و رەگەزە تايپۇگرافىە كانى تر لە (ناوئىشان ، وىنە، رەنگ ، ھىل) بەباشى رېكېخترىن و رەچاوى بىنەماكانى دىزايىن و نووسىن بكرىت وئاسانى خويندەنەوھ و سەرنج راكىشى خوينەر لە پىشېنە كانى خۇى دابنىت (الشىخلى، 2011, p. 39) بەم شىۋەىەش بوار بۇ كەمووكورى ناھىلرېتەوھ و خوينەر بە خىراپى سەرنجى كىش دەبېت بۇ بەرگ و لاپەرە كانى ناوھە. كەواتە دەتوانىن بلىن دىزايىنى بەرگ بەكۆى گشتى برىتە لە رېكخستن و دابەشكردىنى چەند رەگەزىكى تايپۇگرافى و يەكە جىگىرە كانى بەشېۋازىكى گونجاو و ھاوسەنگ بەمەبەستى پىدانى جوانى و كەسايەتەى كى ديار بە گۇفاره كە و سەرنج راكىشانى خوينەر. لە دىزايىنى بەرگى گۇفاردە چەند جۇرېكى دىزايىنمان ھەبە كەبە پى سروش و تايەتمەندى گۇفاره كە لەژمارەبە كەوھ بۇ ژمارەبىكى تر پەپرەوى دەكات، لەواھىە ھەندىك جار لەسەر يەكىك لەو شىۋازانەى دىزايىنى بەرگ بەردەوام بېت و دووبارەى بكاتەوھ ، بەلام واش رېككەكەوت بەبېى بابەتى سەرەى كە لە بەرگدا دەبەوھېت دەرى بخت سوود لە شىۋازە كانى ترى دىزايىنى بەرگ و رەبكرىت كەلپەرەوھ لەسەر ھەرىەك لەو شىۋازانە دەدوتېن:

يەكەم: بەرگى ھەوالى

لەم جۇرەدا بەرگى گۇفار بەشېۋەىەك دىزايىن دەكرىت كە بابەت و وىنەبەك لەخۇ بگرىت كە ھەوالە كەمان بۇ بگىرېتەوھو بېتە ماىەى سەرنج راكىشانى خوينەر، دىزانكردىنى بەرگ بەم شىۋەىە دەكرىت بەدوو رېنگە بېت:

1- وىنەى رووداۋە كە

2- وىنەى ئەو كەسەى بەشدارە لە دروستكردىنى روداۋە كە و كارىگەرى لەسەر رودانى ھەبوھە.

دوۋەم: بەرگى بابەتى

لپرەدا بەرگى گۇفار وىنەى بابەتىك (دياردەبەك، كىشەبەك) دەخاتە روو كە بەدواداچوونىكى رۇژنامەوانى لەبارەوھ دەكرىت و وردەكارىبەكەى لە لەلاپەرە كانى ناوھەدایە.

سىيەم: بەرگى روونكردەوھى

زۇرجار بەرگى گۇفار مەبەستەبەتى ھەندىك روونكردەوھ بەخاتە بەردەم خوينەرە كانى، ئەمەش بەوھ دەبېت كە وىنەبەكى روونكردەوھى لەسەر بەرگ دابنىت وەك (وىنەى داتا، نەخشە). لەم جۇرەى دىزايىندى بەرگدا بەكارھىنانى رەنگ دەتوانىت رۇلېكى باش بىبىت لە جوانكردىن و سەرنج راكىشانى خوينەر و نەھىشتى بىزارى.

چوارەم: بەرگى جوانكارى

لەم شىۋازى دىزايىنى بەرگدا ھەمەرەنگىەك بەرچاوى دەكەوتتە لە بەكارھىنانى رەنگىك زياتر يان زياتر لەو وىنەبەك، جۇرى كاغەزى بەرگ.. كەوادەكات سىفەتېكى جوانى بداتە بەبەرگ و زياتر راكىشانى خوينەر بەلاى گۇفاره كەدا.

پىنجەم: بەرگى كارىكاتېرى

لە دىزايىنى ئەم جۇرە بەرگدا بەنا دەبىتتە بەر بلاوكردەوھى كارىكاتېرى بەمەبەستى رەخنەگرتن و گالئە پىكردىن، ئەم شىۋازى دىزايىنى بەرگە بەزۇرى ئەو گۇفارانە بەكارى دىن كە بايەخ بە بابەتى تەنز و گالئە دەدات ھەندىك جارېش گۇفاره سىياسىە كان بەمەبەستى گالئە پىكردىن و رەخنەگرتن وىنەى كارىكاتېرى كەسايەتەى كان دادەنېن.

شەشەم: بەرگى رەمىزى يان ناماژەى

له ديزايى بهرگى گوفار بهم شتوازه په نا بۆ رهمزیه تی ره گهزه تايپوگرافیه کان ده بريت، واته وینه و رهنگه کان ئاماژه به کی تریان ده بريت جگه له ئاماژه که ی خوین، ديزاینکردنی بهرگ بهم شتوازه رای گوفاره که له سهر بابته تیک درده خات، زورجار له گه ل ئه م جوړه وینانه و ته یه کی کورت هه یه.

جوارهم تايپوگرافياى بهرگ

مه بهست له تايپوگرافياى بهرگ قسه کردنه له سهر ره گهزه کانی (ناونیشان و وینه و رهنگ) چونکه ئه م سى ره گهزه پیکهینه رى سهره کی بهرگى گوفارن و هېچ گوفارنیک نیه بتوانیت دهستبهردارى ئه م ره گهزه بريت. هه ریه کیک له و سى ره گهزه ش ئه رکی گه باندى په یام و سهرنج راکیشی خوینته ر جتبه جی ده کهن، بویه له کاتی ديزاینکردنی بهرگدا ده بريت به وریاوه مامه له یان له گه ل بکريت و گونجانیکی ته اوایان له نیواندا هه بريت. لیره دا تیشکیک ده خهینه سهر چونیته مامه له کردن له گه ل ئه و سى ره گهزه ی تايپوگرافياى سهر بهرگ.

یه که م: ناونیشان

هېچ بهرگى گوفارنیک ناکه ویتته بهرچاومان که ناونیشانی تیدا نه بريت، ته نانه ت گهر یه ک ناونیشانی بريت ههر ده بريت هه بريت، چونکه له رینگه کی ئه و ناونیشانه وه خوینته ر ده زانیت له ژماره ی ئه و هه فته یه ی گوفاره که دا چی بلاوکراوه ته وه، له هه مانکاتیشدا یارمه تی ده ریکى باشه بۆ ئه وه ی خوینته ر بابه تی دلخواری خو ی هه لېژنريت.

ناونیشانی سهر بهرگ وه ک مانشتی ر ژژنامه کان وایه بویه ده بريت ئاگامان له وه بريت له کاتی دانانی له سهر بهرگ له رووی فونت و رهنگ و سازه وه به شتویه کی گونجاو داى بنین، بۆ ئه و مه بهسته ش بۆ ئه وه ی ئامانج بپیکیت له سهرنج راکیشی خوینته ر و اباشتره له دانانی ناونیشانی سهر بهرگدا ئه م خالانه له بهرچاو بگيرين:

- 1- ناونیشانه که وه سفی وینه ی بهرگ بکات به مەش ده وتريت (بابه تی بهرگ - موضوع الغلاف).
- 2- به پیتی گه وره و دیار بنوسريت و ره چاوی رهنگی ئه و پانتای بهرگه که بکريت که له سهر دنوسريت.
- 3- ئه و وشانه ی له ناونیشانی سهر بهرگدا به کار دین باشتره له ناونیشانی بابه ته کانی ناوه وه ی گوفاره که دا دووباره ببنه وه.
- 4- سه باره ت به شوتی ناونیشانی سهر بهرگ ده کريت هه رچوارلا (سهره وه و خواره وه راست و چه پ) به گویره ی پيوستى دابنريت.
- 5- ناونیشانه کان نه که ونه سهر ده موچاو له وینه کدا .

دووه م: وینه

هه روه ک چۆن وینه له گه ل هه واله کانی لاپه رى یه که می ر ژژنامه گرنگی خو ی هه یه بۆ بهرگى گوفاریش هه مان شته، گوفارنیک نیه بهرگه که ی وینه تیادا نه بريت جا ئه مه به یی شتوازی ديزاینه که ی چ ته نها یه ک وینه بريت و هه مو پانتای بهرگى گوفاره که ی گرتیتته وه یان وینه یه کی گه وره و چه ند وینه یه کی بچوک به ده وریدا داده نريت هه ریه ک له و وینانه ش ناونیشانیکی کورتیان له گه لدا یه. (سهرکه وتوو ی ديزاینی بهرگى گوفار له وه دا به په یوه ندی که ی به تین له نیوان وینه و ناوه رۆکه ر ژژنامه وانیه کدا هه بريت و یه کتری ته و او بکه ن) (الوا ئلی، 2010, p. 117).

دیزاینی وینه له بهرگى گوفاردا جوړاو جوړه، هه نديک جار وینه که هه لکۆلراوه و واته پ باگراونده و له سهر پانتای بهرگى گوفاره که دانراوه و ناونیشانه که ی له نزيکیه تی، ته نانه ت هه نديک جار هه ر به وینه به شیک له پیتیک یان دوو پیتی ناوی گوفار ده شاردريتته وه به مبه سستی جوانی و سهرنج راکیشی وه ک ئه و شتوازه ی که له گوفاری رۆتانادا ده کريت. هه نديکجاری تریش وه ک پيشتر ئاماژه مان پیدا وینه ی سهره کی هه مو بهرگى گوفاره که داگیرده کات و ته نها یه ک وینه یه، به لأم هه نديکجاری تر وینه ی سهره که ی گه وره یه و به شیک له لاپه رى بهرگ ده گرتته وه و له به شه کانی تر دا چه ند وینه یه کی تر که هه نديک جار له نیوان (2-4) وینه ده بريت داده نريت.

سپیه م: رهنگ

رهنگ ره گه زنیکی سهره کی بهرگى گوفاره ئه مه ش هه ر له و رهنگه کی که ناوی گوفاره که ی پ دهنوسريت تا رهنگی بهرده وام به کارهاتوو ی باگراوند تا رهنگی ناونیشانه کان و رهنگ به ره گه زنیکی کاریگه ر و بنه رهی ديزاینی بهرگ داده ده نريت له بهر ئه و به ها زۆره ی که هه یه تی. زورجار له ديزاینی بهرگدا به پي سیاستی گوفاره که رهنگیکی دیاریکراو هه لده بژنريت و ده کريت به باگراوند و ئیتر وینه و ناونیشانه کانی له سهر داده نريت.

له به کارهیتانی رهنگدا گرنگه ره چاوی ئه وه بکريت ئه و رهنگه کی که بۆ ناونیشانه کان به کار ديت وه ک رهنگی باگراوند نه بريت، وه ک ئه وه ی گه ر رهنگی باگراوند سپی بوو ناونیشان ره ش یان سوور بريت تا به ئاسانی بخوینريتته وه.

هه نديکجاری تریش به کارهیتانی رهنگه کان له خووه نین و به مبه سستی رهنگیک به کار ده هیتريت تا مانایه ک به خشیته وه ک رهنگی ره ش بۆ پرسه و خه منایکی و سپی بۆ ناشتی و ئارای و سوور بۆ مه ترسی و جهنگ، واته له م باره دا رهنگه کان ئاماژه ده بن بۆ بابه تیک که له گه ل وینه و ناونیشانه که دا یه کانگیرده بنه وه. که واته له هه مو باره کاندای به کارهیتانی رهنگ و گونجانی کاریکی گرنگه و له گه ل ره گهزه تايپوگرافیه کانی تر دا رۆل ده بريت له سهرکه وتی ديزاینی کۆتای بهرگى گوفاره که و سهرنج راکیشی خوینته ردا (الحسن،

بەشى سىيەم دىزايىنى بەرگى گۆفارى گولان

يەكەم: پىكھاتە جىگىرەكانى بەرگ (ناوى گۆفار و دروشم)

مەبەست لىزەدا ناوى گۆفاره كە (جۆرى فۇنت، قەبارەى فۇنت، رەنگە كەى ، شۆينە كەى) گەرچى رەنگ و شۆين بەيى پىويستى دىزايىنى ھەر ژمارەيەك دە كرىت گۆرانكارى تىادا بكرىت بەلام وەك ھەئېژاردنى جۆرى فۇنتەكە و قەبارەكەى و اباشترە بۆماوئەيەكى زۆر جىگىر بىت. لەم روانگەو گۆفاره كە وەكو ھەئېژاردنى جۆر و قەبارەى فۇنت بەم شۆيوئەيەكى كرىوئە:

1- فۇنتى ناوى گۆفاره كە

لەسەر جەم ژمارەكاندا وەكو فۇنت (فۇنتى رېبەر) ھەر لەسانى (2008) ھوئە تا (2020) ھەمان فۇنتە و ھىچ گۆرانكايەكى بەسەردا نەھاتوئە. ئەمەش لەرووى دىزانوئە كارىكى پەسەند كراوئە كارىگەرى لەسەر كەسىتى گۆفاره كە ھەيە. ھەرچى دروشمىشە برىيتىئە لە دىرېك كەشۆيوئەكى شەپۇلدار بەرەنگەكانى ئالاي كوردستان لە ئېر ناوى گۆفاره كە نووسراو (بەيامى ئەمرو و سبەى) و بەھەمان فۇنت و رەنگ لە ژمارە (690) ى (2018/6/30) تا ژمارەكانى (2020) ھەر بەو شۆيوئەيەيە.

2- قەبارەى فۇنت:

لەھەموو ئەو ژمارانەى كەوتوئەتە بەر ئەم توئېئەئەيە ناوى گۆفاره كە لە ژمارەكەوئە بۆ ژمارەيەكى تر ھەمان قەبارەى ھەيەكە لەنىوان (35-45) ھ گۆراكارى بەسەردا نەھاتوئە.

3- رەنگى ناوى گۆفاره كە

سەبارەت بەبە كارھىتئانى رەنگ بۆ نووسىنى ناوى گۆفاره كە لە ھەموو ژمارەكاندا رەنگەكان چەسپاوينىن و يەك رەنگ نىن، بەلكو بەيى ئەو پانتايىيەكى كە ناوئەكەى تىادا نووسراوئە رەنگەكەشى گۆراوئە، رەنگەكانىش لەنىوان رەنگى (سپى و سوور) دا خۆى دەنوئىتت. بۆنمۇئە لەژمارەكان (2008) و سالانى دواترىش گەر لەسەر پانتايىيەكى سوور نووسراوئە ئەوا بەرەنگى سپى ناوئەكە نووسراوئە ھەندىك جارى ترىش لەسەر بانتايىيەكى زەرد يان ھەر لەسەر خودى بەرگەكە كە وئىئەيەك يان بەرەنگىك روپۆش كارىتت ناوى گۆفاره كە بەرەنگى سوور نووسراوئە.

4- شوپنى ناوى گۆفاره كه

سەبارت بە شوپنى ناوى گۆفاره كه له هەموو ژمارەكانى كەبەر ئەم توپۆئىنەووەيە كەوتوون شوپنىكى جىگىرى نىيە ، لەژمارەكانى سالى (2008،2009،2010) ناوى گۆفاره كه كەوتۆتە بەشى سەرەووەي بەرگەكەو و جاج لەناو پانتايەك بىت يان بەتەنها لەسەر بەرگەكە لەبەشى سەرەووە، بەلام لەسالى (2008) تا (2020) شوپنى ناوى گۆفاره كه كەمىك هاتۆتە خوارەو و لەناو پانتايەكى سوور نووسراو و بابەتەك كەوتۆتە سەر ناوى گۆفاره كه.

سەربارى ئەم دوو گۆرانه سەرەكەي شوپنى ناوى گۆفاره كه بەلام جارجارە لەهەندىك ژمارە بەيى پيويسى ئەو وىنەيەي كە بۆتە بابەت بەرگ ناوى گۆفاره كه شوپنى تری گرتوو وەك لە ژمارە(1027 سالى 2015) و (ژمارە1149سالى 2017) و (ژمارە1220 سالى 2019) و (ژمارە 1259 سالى 2020) ناوى گۆفاره كه كەوتۆتە ناوهراسى لاپەرەكە. وەك لەم نمونانەدا ديارە:

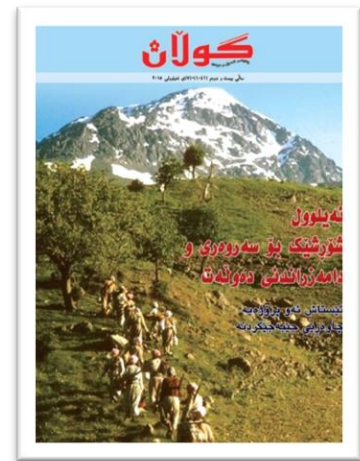

دووهم: ديزاينى رەگەزەكانى تايپۆگرافىاي بەرگى گۆفارى گولان

لەرپوانگەي ديزاينى بەرگى گۆفار كه لەبەشى پيشوتردا ئاماژەمان پىكرد و دواي گەران بەناو ئەو ژمارانەي كەبونەتە سامپلى توپۆئىنەووەكەمان دەتوانين بلىين كه گۆفاره كه وەك هەفتەنامەيەكى سىاسى بەجۆرىك مامەلەي لەگەل ديزاينى رەگەزە تايپۆگرافىەكانى سەر بەرگ كەووە كە بەيى بوونى بابەت و وىنەكان بەرگى گۆفاره كه لە شىوازەكانى بابەتەي و هەواي و رەمزي ديزاينى بەرگدا خۆي دەنوئيت. بەمشىووەيەي لاي خوارەو:

1-مامەلەكردنى گۆفاره كه لەگەل وىنەكانى بەرگدا

شىوويەكى گشتى دەتوانين سى شىووي مامەلەكردنى ديزاينى بەرگ بۆ وىنەكان ببينين ، شىوويەكيان ئەوويە كە وىنەي بابەت سەرەكى ئەو ژمارەيە سەرتاباي بەرگى گرتۆتەو و ناوى گۆفاره كه و ناوئيشانى سەرەكى لەسەر تۆمار كراو، وەك ئەم نمونەيە:

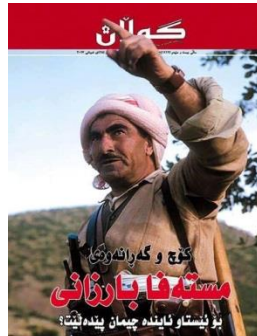
شىوويەكى تريشى برييتە لە لابردنى باگراوندى وىنەكەو بەهەلكۆلراوى وىنەي بابەت سەرەكى دانراو و ناوئيشانى لەگەل دايب:

هەندێک جاری تریش وێرای وێنەی گەورەیی بابەتی سەرەکی وێنەییەکی یان دوانی بابەتی تریش لەسەر بەرگ دانراوە کە ژمارە ی ئەمانە کەمترن.

لەچەند ژمارە یە کدا تەکنیکی شاردنەوێ ی پیتی ناوی گۆفار بەوێنە ی سەرەکی بە کارهینراوە ، واتە وێنە ی بابەتی سەرەکی سەر بەرگ، پیتیکی ناوی گۆفاره کە ی شاردۆدووە، جا هەموو پیتە کە بێت یان بەشیکی پیتە کە وەک لە ژمارە (1089 ی سالی 2016) و ژمارە (1112 ی سالی 2017) و ژمارە (1210 ی سالی 2019) و :

2- مامه له کردن له گهڼ رهنګه کان

رهنګ په کيکه له رڼه زه تايپگرافيه گرنګه کان له بواړی ديزانی لاپه رکان و بهرګی گوفاردا زورچار به يې سياسه تي روژنامه مه که رهنګيک ده بېته رهنګی سهره کی و بهر ده وام دووباره ده بېته وه له گوفاری گولاندا نه وهی جې سهرنجه له و ژمارانه ی که که وتونه ته ناو سنووری هم توژينه وه په چنډ رهنګيک به شيوازی جوړ او جوړ دووباره بونه ته وه به تايبه تي رهنګی سوور دووباره بونه وهی زوره و له پاليشيدا رهنګه کان (ره ساسی ، سپی ، رهش ، شين) به کارهاتون، نه مشه له شيوهی پانتايی بهرګ و ناوی گوفار و ناو نيشانه كاندا خويان دنوتين:

نه وهی جې سهرنجه له هه نديک ژماره دا وه ک ناماژيه ک بؤ گرنګی رهنګی به کارهاتو له ديزانی بهرګدا ، رهنګه به کارهاتووه کان و اتاو ناماژيه کی دياريکراوی هه په ، و اته رهنګه کان وه ک رهنګ به کارهاتون تا ناماژيه ک بدات و خو پنه ر بيه ستيته وه به وينه و بابه ته که وه به مه شبرګی نه و ژمارنه وه ک بهرګيکي رهنګی خويان دنوتين. وه ک له ژماره (791 ی سالی 2010) و (ژماره 893 ی سالی 2012) و (ژماره 1060 ی سالی 2016) و (1153 ی سالی 2018) که رهنګه کان مه به ستي ناو نيشانه کانيان پيکاو و له گهڼ په کدا گونجاو و خو پنه ر دتوايت له روی مانا و ناماژوه بيه ستيته به په که وه:

3- مامه له کردن له گهڼ ناو نيشانه كاندا

ناو نيشانه كانی سهر بهرګ له سهرجه م ژماره كاندا له روی ساي ز و فونت و رهنګه وه به گويړه ی پيويستی ديزانی بهرګ هه مه جوړن ، له سهر يه ک بهرګ چاومان به دوو سايزی جياوازی ناو نيشان ده که ویت، هه روها رهنګی جياوازی بی بؤ به کارهاتون وه ک رهنګه کان (سوور ، رهش ، سپی ، زهر) که به گويړه ی پانتيه کان هم رهنګه به کارهاتون و گونجیرون. له هه مان کانشدا هه ست به بوونی دوو جوړ فونتیش ده کريت. به شيوهی کی گشتی دتوانين بلين ديزانی ناو نيشانه کان له و روانه وه خزمه تي به سهرکه وتووی ديزانی کوی گشتی بهرګه که کردوه و گونجاويکی ته وای له گهڼ وینه و رهنګه كاندا دروست کردوه بواړی بؤ دابرا ن له له نيوان (وینه و ناو نيشان و رهنګ) دا نه هيشتووه. بؤ نمونه له ژماره (693 ی سالی 2008) رهنګی سوور بؤ ناو نيشان به کارهاتووه و له گهڼ په يامی ناو نيشانه که دا په کی گرتوته وه بابه ته که باسی کهرکوکو و بؤ په نووسراوه (کهرکوکو هیلې سووره) به کارهاتونی رهنګيکی تر بؤ نمونه رهش يان شين له گهڼ په يامی ناو نيشانه که دا زور به گونجاو نه ده بوو به لام بؤ نه وهی بابه خ و گرنګی بابه ته که دهرخريت رهنګيکی گهری وه ک سووری به کارهاتووه. هه روها نمونه ی

6. عبدالعزيز سعيد الصويغي. (1998). الاخراج الصحفي والتصميم بين الافلام و الافكار والحواشيب (المجلد الطبعة الاولى). بيروت- لبنان: دار الملتقى للطباعة والنشر.
7. عيسى محمود الحسن. (2011). إخراج الصحف و المجلات (المجلد الطبعة الثانية). عمان - الاردن: دار الزهران.
8. مروة ابراهيم سليمان النخيلي، و محمد كامل عبدالرحمن محمد. (تموز, 2017). اعادة تصميم اغلفة المجلات المصرية و علاقتها بتفضيلات القراء. International Design Journal، 7، الصفحات 152-163. تم الاسترداد من https://idj.journals.ekb.eg/article_87013_6878f4536ac9a4dc55145056bf7838be.pdf
9. مها اسماعيل الشبخلي. (2011). تصميم المجلات بين الحدايه والتقليد. Journal of the college of basic education. تم الاسترداد من <https://www.iraqoj.net/iasj/download/a2ae84331aa1170c>

الملخص

تعتبر المجلات أداة بارزة ومميزة من وسائل الإعلام المقروءة ويعتبر الغلاف هو الهوية الأساسية للمجلة ومصدر التعبير عن المحتوى وجذب القراء، لذلك كان غلاف المجلة يجذب دائما اهتمام هيئة التحرير والمصممين. في هذه الدراسة حاول الباحثان وبالاعتماد على المنهج الوصفي التحليلي، التركيز على أساليب تصميم صفحة الغلاف من مجلة (غولان)، وهي مجلة اسبوعية تصدر في اقليم كردستان منذ نحو (31) عاماً. حيث تهدف هذه الدراسة إلى التعرف على الأساليب والمناهج التي اتبعتها المجلة في تصميم الغلاف في أعداد المجلة ما بين الأعوام (2008-2020) كحدود محددة للبحث. وبعد تحليل مفصل لغلاف مجلة (غولان) خلال المهلة الزمنية المحددة لسنوات نشر المجلة، خلص الباحثان إلى أنه بشكل عام، فإن تصميم عناصر الطباعة لغلاف المجلة جعلها تبدو أشبه ب "الاسلوب موضوعي والخبري والرمزي". وقد ظل تصميم اسم المجلة كما هو من حيث الخط والحجم، ولكن تم استبداله من حيث اللون والخلفية، بين الأبيض والأحمر. بالإضافة إلى أن الصورة قد احتلت مساحه بارزه في الغلاف الرئيسي وإن المصمم قد تعامل بشكل طبيعي مع اللون في التصميم العام للغلاف. الكلمات المفتاحية: أسلوب، تصميم، غلاف المجلة، مجلة غولان.